

OPIS IZDELANIH PRIPOMOČKOV ZA OSEBE Z DEMENCO IN OSEBE S POSEBNIMI POTREBAMI

april, 2024

KAZALO VSEBINE

UVOD.....	1
DOMINO.....	3
ČLOVEK NE JEZI SE.....	5
ZAPOREDJE MOTIVOV.....	7
SPOMIN.....	9
SESTAVLJANKA – OVCA.....	11
SESTAVLJANKA – TRAKTOR.....	13
SESTAVLJANKA – POTICA.....	14
SESTAVLJANKA – KRAVE.....	15
LABIRINT.....	16
OKUSI.....	18
VKLJUČEVANJE VONJA.....	20
PRILAGOJENA VISOKA GREDA.....	21
RIBOLOV.....	23
POHODNA POT NA PAŠNIKU.....	25
O PROJEKTU.....	28

UVOD

Pripomočki za osebe z demenco in za posebe s posebnimi potrebami so plod dvoletnega razvoja partnerjev v projektu *Izvajanje primarne preventivne za urjenje kognitivnih funkcij ranljivih skupin na kmetijah*, katerega nosilni partner je Kmetija Slavec iz Knežaka. Ostali partnerji v projektu so Kmetija Ranč Solne, Kmetija Mahne, Alzheimer – Spominčica, Dom starejših občanov Ilirska Bistrica in Srednja gozdarska, lesarska in zdravstvena šola Postojna.

V sami uvodni fazi je bilo potrebno pogledati, kaj ponuja tržišče z že obstoječimi pripomočki ter pregledati relevantno znanstveno kot tudi poljudno literaturo z namenom pregleda tržišča, potreb ter razvoja tovrstnih pripomočkov.

Po pregledu literature in drugih relevantnih medijev s področja pripomočkov za osebe z demenco in osebe s posebnimi potrebami ugotavljamo, da je na trgu veliko izdelkov, ki se sicer prodajajo kot izdelki, primerni za osebe z demenco. So pa na večini teh pripomočkov motivi, ki so otroški (liki iz risank in otroških filmov – sodobnih), ki za osebe z demenco niso primerni. Opaziti je tudi motive, ki nikakor niso primerni za take osebe, saj so slednji za njih tuji in jih ne morejo prepoznati.

Tako oseba z demenco ne krepki kognitivnih funkcij, spomin je neaktiven, priklic je nemogoč.

Poleg tipa in vida smo skušali v "nabor" aktivnih čutil vključiti tudi okus, kar je videti pri enem od pripomočkov. Takih pripomočkov na trgu in drugje ni zaslediti.

Osnovna vodila oziroma izhodišča, ki so nas vodila pri sami izdelavi pripomočkov so bila:

- Pripomočki naj bodo izdelani iz naravnih materialov (les), ki je kot material topel in vzdržljiv.
- Deli pripomočkov, ki se prijemajo v roke morajo biti večji, da jih osebe s tremorjem rok, slabšo fino motoriko ali drugih bolezenskih stanj (revmatoidni artritis, spremembe na sklepih rok, slabovidnost, ipd.) še vedno lahko uporabljajo.
- Barve, ki so uporabljene na pripomočkih so iz osnovne palete barv, da jih uporabnik zlahka prepozna. Barve so kontrastne in zlahka ločljive med seboj. Tako uporabnika ne zmedemo.

- Motivi na pripomočkih so skrbno izbrani; izbrani so tisti, ki uporabniku omogočajo priziv oziroma trening dolgotrajnega spomina. Na pripomočkih so motivi, ki jih spominjajo na mladost, motive tudi prepoznajo in lahko povejo kaj o njih.
- Oblika pripomočkov je taka, da je varna za uporabo. Nimajo majhnih koščkov, ki bi jih lahko uporabnik zaužil, izgubil, se z njimi poškodoval.
- Pripomoček je narejen iz naravnih zaščitnih sredstev (lak za zaščito, barva), ki ne onesnažuje okolja, ni toksičen za uporabnika. Zaščiten oziroma lakiran je z lakom, ki je transparenten in omogoča, da se vidi profil lesa skozenj.
- Pripomoček se lahko higiensko prebriše.
- Pripomoček se lahko razkužuje (zelo pomembno za uporabo v socialnih ustanovah, kjer je higiena in preprečevanje ter obvladovanje okužbe izrednega pomena).
- Pripomoček je delo številnih deležnikov, izdelek sam pa je delo dijakov.

Izdelani pripomočki so bili testirani na podlagi izdelanega dokumenta, v katerega dokumentiramo parametre, ki jih relevantna literatura navaja kot pomembne. Vprašalnik oziroma list kriterijev je bil uporabljen ob testiranjih na ciljni skupini. V njem smo iskali uporabnost pripomočkov, odziv ciljne skupine nanj ter terapevtski učinek na uporabnika.

učitelj Dragan Babuder, dipl. zn., mag. vzg. in men. v zdr.
Srednja gozdarska, lesarska in zdravstvena šola Postojna

DOMINO

Domino je igra, ki je razširjena po celem svetu in je poznana pri vseh starostnih skupinah ljudi. Zaradi specifične ciljne skupine uporabnikov je pri temu pripomočku uporabljenih manj igralnih ploščic –Ploščice imajo pike do številke 5 (v osnovi ima igra 6 pik), v temu primeru bi igralca imela na voljo 21 ploščic (v osnovni izvedbi 24). Za to smo se odločili, da ne bi v uporabnik vzbudili izgubo koncentracije, fokusa ter izgube logičnega nadaljevanja sekvence igre.

Pripomoček omogoča krepitev in trening fine motorike, zdrave kompetitivnosti ter vzburjanja zadovoljstva ob uspehu. Igra se igra v paru, kar krepi sodelovalne veščine ter komunikacijske spretnosti.

Tehnični opis:

Igro domin sestavja 21 ploščic dimenzije 70 x 30 x 8 mm. Ploščice so izdelane iz javorjevega lesa 1. kvalitete, vlažnosti 8 %, pobrušene z brusnim papirjem granulacije 150, vsi ostri robovi so zaobljeni z rezkarjem r -3mm. Na ploskev je z laserjem vgravirano različno število pik (od 0 do 5), globine 0,5 mm. Domine so površinsko obdelane z dvema slojema okolju prijaznim, nerumenečim, brezbarvnim akrilnim lakom Tessarol satin. Med obema nanosoma laka je površina zbrušena z brusnim papirjem granulacije 220. Škatlica z pokrovom za shranjevanje domin je dimenzij 120 x 98 x 80 mm obod je iz jesenovega lesa vlažnosti 8%, vsi sestavni deli so pobrušeni z brusnim papirjem granulacije 150. Sestavni deli oboda so medsebojno vezani z ravno rogeljno vezjo. Dno in pokrov sta iz vodoodporne brezove vezane plošče kvalitete BB/CP debeline 4 mm, Vsi sestavni deli izdelka so medsebojno zlepleni z PVAC lepilom mekol D3. Vsi zunanji ostri robovi škatlice so zaobljeni z rezkarjem r-3mm. Pokrov je na obod pritrjen z dvema mini klavirskima sponama in vijaki ter kovinskim zapiralom. Škatlica je površinsko obdelana z dvema slojema okolju prijaznim, nerumenečim, brezbarvnim akrilnim lakom Tessarol satin. Med obema nanosoma laka je površina zbrušena z brusnim papirjem granulacije 220.

Embalaza: Škatla je iz vezane plošče debeline 5 mm.

Les je prebarvan / lakiran s prozornim lakom, ki ni toksičen in je pralen.

Dimenzija škatle – v škatlo oziroma zabojček gredo po tri domine v vrsto po sedem v višino. Zabojček ima pokrov na kovinskih zapahih.

ČLOVEK NE JEZI SE

Človek ne jezi se je igra, ki jo pozna verjetno vsak. V temu primeru je za ciljno skupino uporabnikov prilagojena in omogoča tako razvoj in ohranitev ter trening fine motorike, razmišljanja, razvijanja strategije, razvijanja ter ohranjanja socioloških prvin ter razvoj zdrave kompetitivnosti. Omogoča zadovoljstvo ob uspehu.

Figurice so v štirih osnovnih bravah – rumena, rdeča, modra in zelena. Velikost figurice je 5 cm, stojna površina figure je 2 cm (večja, da jo lahko osebe, ki imajo težave s fino motoriko, tremorjem rok, ipd. še vedno uporabljajo). Figure so po štiri na vsako barvo.

Kocka je večja, kot ponavadi, s kontrastnimi črnimi pikami, da se poveča kontrast med leseno površino in piko. Kocka je večja zaradi boljšega oprijema, osebe bolje vidijo pike, kocka se tudi težje odkotali izven vidnega polja uporabnika.

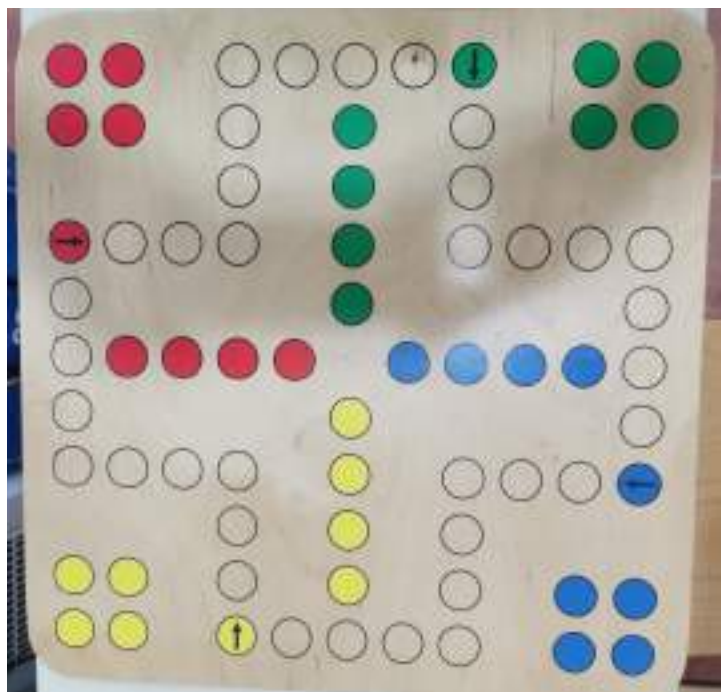
Na igralni površini je označena smer igranja, da se uporabnik ne izgubi v prostoru.

Tehnični opis:

Igro sestavlja 16 figur stožčaste oblike, dimenzije Fi 25 x 50 mm in kocka z robom dolžine 30 mm. Figure in kocka so ročno stružene iz bukovega lesa 1. kvalitete, 12% vlažnosti. Pobrušene so z brusnim papirjem granulacije 150, pobarvane z različnimi barvnimi odtenki Tessarol akril email pokrivne barve za les in polakirane z dvema slojema okolju prijaznim, nerumenečim, brezbarvnim akrilnim lakom Tessarol satin. Med obema nanosoma laka je površina zbrušena z brusnim papirjem granulacije 220. Igralna površina je dimenzij 500 x 500 x 6 mm, izdelana je iz vodoodporne bezove vezane plošče kvalitete BB/CP debeline 6 mm. Vsi ostri robovi so zaobljeni z rezkarjem r- 3 mm, vogali pa še dodatno z radijen r-30 mm. Pred tiskanjem je plošča pobrušena z brusnim papirjem granulacije 150. Na površino plošče je enostransko natisnjena igralna površina, Plošča je polakirana z dvema slojema okolju prijaznim, nerumenečim, brezbarvnim akrilnim lakom Tessarol satin. Med obema nanosoma laka je površina zbrušena z brusnim papirjem granulacije 220.

Embalaza: Zaboječek za figure in kocko je iz vezane plošče debeline 5 mm. Zaboječek ima pokrov na kovinskih zapahih.

Les je prebarvan / lakiran s prozornim lakom, ki ni toksičen in je pralen. Figure so barvane z barvo, ki ni toksična in je pralna.

ZAPOREDJE MOTIVOV

Klop je zasnovana kot večnamenski pripomoček. Osnovni namen pripomočka so štiri kocke, ki so nameščene na vrtljivo os.

1. sosledje – cvet, čebela, panj, med.
2. sosledje – jajce, piščanec, kokoš, petelin.
3. sosledje – štiri vrste zelenjave.
4. sosledje – salama oziroma klobasa.

Pripomoček je lahko postavi na tla, s tem pa se lahko uporabi kot klop (na vrhu ima držalo za lažje prenašanje in obračanje). Če pripomoček postavimo pokonci, pa je lahko priročen stol.

Robovi pripomočka so zaobljeni, da ne pride do poškodb.

Pripomoček "Sestavi zaporedje motivov" sestavljajo 4 vrtljive kocke dimenzij 110 x 110 x 110 mm, horizontalno vpete na lesen podstavek (klopico- pručko). Kocke so narejene iz treh slojev smrekovega lesa 1. kvalitete in 8% vlažnosti, ki so med seboj zlepljeni z PVAC lepilom mekol D3. Površine so pobrušene z brusnim papirjem granulacije 150, vsi ostri robovi so zaobljeni z rezkarjem r-5mm. Kocke imajo iz čelne strani izvrtino, ki omogoča pritrditev in vrtenje posamezne kocke. Pred površinsko obdelavo so na vseh vzdolžnih površinah kock narisani (vžgani) različni motivi, ki pri pravilnem zaporedju tvorijo smiselno celoto. Slike so pobarvane z Tessarol akril email pokrivno barvo za les. Podstavek (klopica) je dimenzij 520 x 224 x 200 mm, izdelana je iz bukove vezane plošče kvalitete B/BB, debeline 18 mm. Vsi ostri robovi so zaobljeni z rezkarjem r- 5mm. Na sredini plošče je narejen izrez za prijem in prenašanje (obračanje). Noge so na ploščo pritrjene z moznično vezjo (4 moznički fi 8 x 35 mm) in PVAC lepilom mekol D3. Vsi setavni deli so pred površinsko obdelavo pobrušeni z brusnim papirjem granulacije 150, ter polakirani z dvema slojema okolju prijaznim, nerumenečim, brezbarvnim akrilnim lakom Tessarol satin. Med obema nanosoma laka je površina pobrušena z brusnim papirjem granulacije 220.

Les je prebarvan / lakiran s prozornim lakom, ki ni toksičen in je pralen. Motivi so barvani z barvo, ki ni toksična in je pralna. Avtor ilustracij: Gregor Češarek

SPOMIN

Pripomoček spomin (ali memory, kot je večkrat komercialno poimenovan) krepi in ohranja spomin. Motivi na ploščicah omogočajo priziv, saj so na njih motivi, ki starostnike spominjajo na mladost (krepitev dolgotrajnega spomina), krepitev in ohranjanje fine motorike s premikanjem in obračanjem ploščic. Omogoča igranje kot posameznik ali v paru, s čimer krepimo komunikacijo, socialni stik, hkrati pa kompetitivnost.

Tehnični opis:

Igro Spomin sestavlja 24 ploščic dimenzije 60 x 60 x 8 mm. Izdelane so iz javorjevega lesa 1. kvalitete, vlažnosti 8 %, pobrušene z brusnim papirjem granulacije 150, vsi ostri robovi so zaobljeni z rezkarjem r - 3mm. Ploščice so potiskane z slikami različnih motivov, ter površinsko obdelane z dvema slojema okolju prijaznim, nerumenečim, brezbarvnim akrilnim lakom Tessarol satin. Med obema nanosoma laka je površina pobrušena z brusnim papirjem granulacije 220. Škatlica z pokrovom za shranjevanje ploščic je dimenzij 208 x 88 x 88 mm. Obod je narejen iz jesenovega lesa 1. kvalitete in vlažnosti 8%. Vsi sestavni deli so pobrušeni z brusnim papirjem granulacije 150. Sestavni deli oboda so medsebojno vezani z ravno rogeljno vezjo. Dno in pokrov sta iz vodoodporne brezove vezane plošče kvalitete BB/CP debeline 4 mm, Vsi setavni deli izdelka so medsebojno zlepleni z PVAC lepilom mekol D3. Vsi zunanji ostri robovi škatlice so zaobljeni z rezkarjem r-3mm. Pokrov je na obod pritrjen z dvema mini klavirskima sponama in vijaki ter kovinskim zapiralom. Škatlica je površinsko obdelana z dvema slojema okolju prijaznim, nerumenečim, brezbarvnim akrilnim lakom Tessarol satin. Med obema nanosoma laka je površina pobrušena z brusnim papirjem granulacije 220.

Ploščice so shranjene v zabojčku s pokrovom na kovinskih zapahih. Robovi zabojčka so zaobljeni, da ne pride do poškodb. Tudi zabojček je prebarvan / lakiran s prozornim lakom, ki ni toksičen in je pralen.

Notranja dimenzija zabojčka: 12,5 cm x 6,5 cm x 7 cm.

Avtor ilustracij: Gregor Češarek

SESTAVLJANKA – OVCA

Sestavljanke je sestavljena iz 16 delov, ki se medsebojno ujemajo in sestavijo motiv ovce na pašniku. Izbor motiva je namenoma tak, da uporabniku prikliče spomine iz preteklosti.

Motiv ima okvir, da uporabnik lažje ugotovi dimenzijo motiva, za pomoč ima sliko motiva na podlagi samega pripomočka.

Posamezni kosi sestavljanke so večje dimenzije za lažje prijemanje in rokovanje s pripomočkom.

Tehnični opis:

Igro sestavljanke tvori osnovna ploskev z okvirjem in sliko (lesen pladenj) dimenzij 330 x 290 x 25 mm, ter 12 (16) kosov potiskanih ploščic, ki ob pravilni sestavi tvorijo smiselno celoto (sliko) . Dno pladnja je iz topolove vezane plošče kvalitete B/BB, debeline 8mm, sestavljanke pa iz topolove vezane plošče kvalitete B/BB debeline 6 mm, obojestransko furnirane z javorjevim furnirjem. Ploščice so pred tiskanjem ustrezno oblikovane in izrezane z laserjem. Letvice okvirja so narejene iz orehovega lesa 1. kvalitete in 8% vlažnosti, poskobljane in pobrušene z brusnim papirjem granulacije 150. Zgornji rob letvic je oblikovan polkrožno z rezkarjem r-10 mm. Letvice imajo na spodnjem robu ene od ploskev porezkan utor premera 8 in globine 5 mm v katerega je z PVAC lepilom mekol D3 zalepljeno dno. Dno in sestavljanke (ploščice) sta potiskana, vse skupaj pa je polakirano z dvema slojema okolju prijaznim, nerumenečim, brezbarvnim akrilnim lakom Tessarol satin. Med obema nanosoma laka je površina zbrušena z brusnim papirjem granulacije 220.

Les je prebarvan / lakiran s prozornim lakom, ki ni toksičen in je pralen. Motivi so barvani z barvo, ki ni toksična in je pralna.

SESTAVLJANKA – TRAKTOR

Sestavljanke je sestavljena iz 16 delov, ki se medsebojno ujemajo in sestavijo motiv traktorja na pašniku. Izbor motiva je namenoma tak, da uporabniku priključijo spomine iz preteklosti.

Motiv ima okvir, da uporabnik lažje ugotovi dimenzijo motiva, za pomoč ima sliko motiva na podlagi samega pripomočka.

Posamezni kosi sestavljanke so večje dimenzije za lažje prijemanje in rokovanje s pripomočkom.

Tehnični opis:

Igro sestavljanke tvori osnovna plošev z okvirjem in sliko (lesen pladenj) dimenzij 330 x 290 x 25 mm, ter 12 (16) kosov potiskanih ploščic, ki ob pravilni sestavi tvorijo smiselno celoto (sliko). Dno pladnja je iz topolove vezane plošče kvalitete B/BB, debeline 8mm, sestavljanke pa iz topolove vezane plošče kvalitete B/BB debeline 6 mm, obojestransko furnirane z javorjevim furnirjem. Ploščice so pred tiskanjem ustrezno oblikovane in izrezane z laserjem. Letvice okvirja so narejene iz orehovega lesa 1. kvalitete in 8% vlažnosti, poskobljane in pobrušene z brusnim papirjem granulacije 150. Zgornji rob letvic je oblikovan polkrožno z rezkarjem r-10 mm. Letvice imajo na spodnjem robu ene od ploskev porezkan utor premera 8 in globine 5 mm v katerega je z PVAC lepilom mekol D3 zalepljeno dno. Dno in sestavljanke (ploščice) sta potiskana, vse skupaj pa je polakirano z dvema slojema okolju prijaznim, nerumenečim, brezbarvnim akrilnim lakom Tessarol satin. Med obema nanosoma laka je površina zbrušena z brusnim papirjem granulacije 220.

Les je prebarvan / lakiran s prozornim lakom, ki ni toksičen in je pralen. Motivi so barvani z barvo, ki ni toksična in je pralna. Avtor fotografije za sestavljanke: Arno Avsec

SESTAVLJANKA – POTICA

Sestavljanke je sestavljena iz 16 delov, ki se medsebojno ujemajo in sestavijo motiv potice. Izbor motiva je namenoma tak, da uporabniku prikliče spomine iz preteklosti.

Motiv ima okvir, da uporabnik lažje ugotovi dimenzijo motiva, za pomoč ima sliko motiva na podlagi samega pripomočka.

Posamezni kosi sestavljanke so večje dimenzije za lažje prijemanje in rokovanje s pripomočkom.

Tehnični opis:

Igro sestavljanke tvori osnovna plošev z okvirjem in sliko (lesen pladenj) dimenzij 330 x 290 x 25 mm, ter 12 (16) kosov potiskanih ploščic, ki ob pravilni sestavi tvorijo smiselno celoto (sliko) . Dno pladnja je iz topolove vezane plošče kvalitete B/BB, debeline 8mm, sestavljanke pa iz topolove vezane plošče kvalitete B/BB debeline 6 mm, obojestransko furnirane z javorjevim furnirjem. Ploščice so pred tiskanjem ustrezno oblikovane in izrezane z laserjem. Letvice okvirja so narejene iz orehovega lesa 1. kvalitete in 8% vlažnosti, poskobljane in pobrušene z brusnim papirjem granulacije 150. Zgornji rob letvic je oblikovan polkrožno z rezkarjem r-10 mm. Letvice imajo na spodnjem robu ene od ploskev porezkan utor premera 8 in globine 5 mm v katerega je z PVAC lepilom mekol D3 zalepljeno dno. Dno in sestavljanke (ploščice) sta potiskana, vse skupaj pa je polakirano z dvema slojema okolju prijaznim, nerumenečim, brezbarvnim akrilnim lakom Tessarol satin. Med obema nanosoma laka je površina zbrušena z brusnim papirjem granulacije 220. Les je prebarvan / lakiran s prozornim lakom, ki ni toksičen in je pralen. Motivi so barvani z barvo, ki ni toksična in je pralna.

SESTAVLJANKA – KRAVE

Sestavljanke je sestavljena iz 16 delov, ki se medsebojno ujemajo in sestavijo motiv črnih krav na pašniku.

Izbor motiva je namenoma tak, da uporabniku priključuje spomine iz preteklosti.

Motiv ima okvir, da uporabnik lažje ugotovi dimenzijo motiva, za pomoč ima sliko motiva na podlagi samega pripomočka.

Pripomoček je velikosti 35 x 30 cm.

Posamezni kosi sestavljanke so večje dimenzije za lažje prijemanje in rokovanje s pripomočkom.

Les je prebarvan / lakiran s prozornim lakom, ki ni toksičen in je pralen. Motivi so barvani z barvo, ki ni toksična in je pralna.

LABIRINT

Pripomoček od uporabnika zahteva, da se slednji potrudi s figurico priti od startne pozicije proti ciljni. Na poti ima več možnosti, katere pa niso vse prave. Tako od uporabnika zahteva večšine kompleksnega razmišljanja, prostorske orientacije ter predvidevanja.

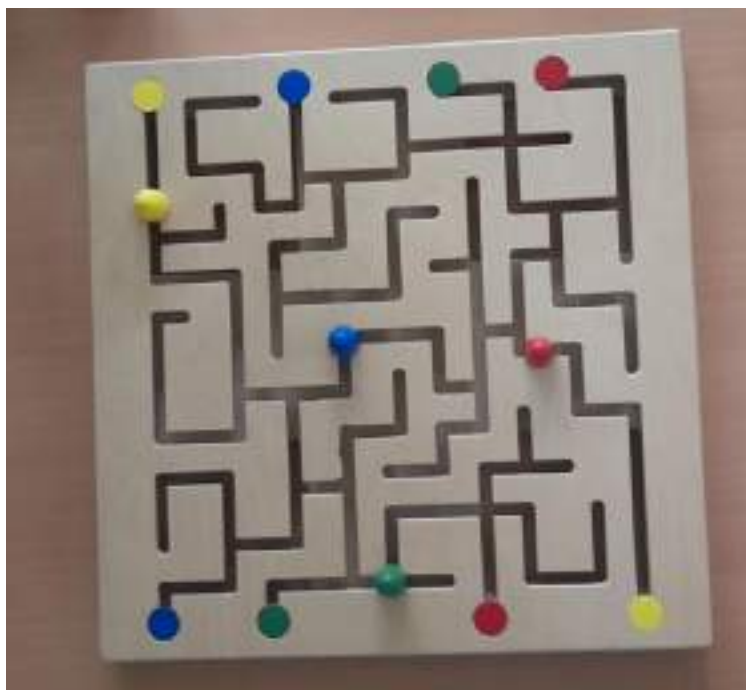
Igralna plošča je sestavljena iz dveh medsebojno povezanih plošč – spodnja predstavlja dno pripomočka, zgornja pa ima izrezan labirint z več “rešitvami” oziroma potmi. Med samima ploščama je 3 cm prazen prostor, da lahko uporabnik drsi s figuro po izrezanih poteh.

Na samem igralnem polju je prikazan start z rdečo piko. Na sodobnejši različici bo namesto rdeče pike napisana beseda start in cilj, s čimer bo uporabnik bolj orientiran v prostoru, imel bo tudi bolj natančna navodila, kaj se od njega pričakuje. Figurica, s katero uporabnik potuje se ne more sneti, saj je fiksirana v podnožje igralne površine.

Tehnični opis:

Labirint je dimenzije 400 x 400 x 30 mm. Zgornja in spodnja plošča sta iz vodoodporne bukove vezane plošče kvalitete BB/CP debeline 10 mm, med obema ploščama je bukova (distančna) letvica debeline 10 in širine 25 mm, narejena iz bukovega lesa 1. kvalitetnega razreda in vlažnosti 8%. pobrušena z brusnim papirjem granulacije 150. Obe plošči in distančna letvica so skupaj zlepljeni z PVAC lepilom mekol D3. Na površini zgornje plošče so izrezkani utori, ki tvorijo labirint, na spodnji plošči pa so izrezkani 4 pravokotni izrezi, namenjeni čiščenju. Vsi zunanji ostri robovi so zaobljeni z rezkarjem r-5 mm, površina je pred površinsko obdelavo pobrušena z brusnim papirjem granulacije 150. Figura, ki je namenjena premikanju po labirintu je ročno postružena iz bukovega lesa 1. kvalitete, 12% vlažnosti, pobrušena z brusnim papirjem granulacije 150. Vsi sestavni deli so polakirani z dvema slojema okolju prijaznim, nerumenečim, brezbarvnim akrilnim lakom Tessarol satin. Med obema nanosoma laka je površina pobrušena z brusnim papirjem granulacije 220.

Les je prebarvan / lakiran s prozornim lakom, ki ni toksičen in je pralen. Motivi so barvani z barvo, ki ni toksična in je pralna.

OKUSI

Pripomoček je namenjen vključevanju okusa oziroma prepoznavanje slednjega. Pri osebah z demenco in osebah s posebnimi potrebami je okus kot čutilo zapostavljen in se ga velikokrat ne krepi. S tem pripomočkom se omogoči, da se okus krepi, hkrati pa se krepi povezovanje okusa z živilom in fina motorika z dvigovanjem in prenašanjem kozarčkov z živilom na ustrezno barvo, ki determinira okus.

Tehnični opis: Tabla za prepoznavanje okusov je dimenzij 400 x 250 x 8 mm. Izdelana je iz vodoodporne brezove vezane plošče kvalitete BB/CP debeline 10 mm. Vsi ostri robovi so zaobljeni z rezkarjem r-3 mm. Na površini plošče so izrezkani 4 krogi premera 70 in globine 4 mm, pobarvani z različnimi barvnimi odtenki Tassaroll akril email pokrivno barvo za les, ki predstavljajo vsak svoj okus. Nad vsakim od krogov je lasersko vgraviran napis posameznega okusa (sladko, kislo, slano, grenko). Površina je pred lakiranjem pobrušena z brusnim papirjem granulacije 150, ter polakirana z dvema slojema okolju prijaznim, nerumenečim, brezbarvnim akrilnim lakom Tassarol satin. Med obema nanosoma laka je površina pobrušena z brusnim papirjem granulacije 220.

Tabla ima štiri otore, vsakega v svoji barvi (barve so iz osnovne palete barv). K table sodijo štirje kozarčki, ki se napolnijo z ustreznim okusom, ki jih uporabnik poskusi in po samem poskusu položi kozarček na ustrezno barvo / okus. Uporabnik poskusi živilo z žlico.

Les je prebarvan / lakiran s prozornim lakom, ki ni toksičen in je pralen. Motivi so barvani z barvo, ki ni toksična in je pralna.

VKLJUČEVANJE VONJA

Pripomoček omogoča uporabniku uporabo vonja kot čutila. Vonj kot čutilo je pri pripomočkih za osebe z demenco in osebe s posebnimi potrebami zapostavljen, je pa pomemben, saj je zelo asociativen in sugestibilen. V uporabniku vzbuja prizivi spomina in povezovanje.

Tehnični opis:

Pripomoček sestavlja 6 ploščic dimenzije 100 x 50 x 8 mm. Ploščice so izdelane iz javorjevega lesa 1. kvalitete, vlažnosti 8 %, pobrušene z brusnim papirjem granulacije 150, vsi ostri robovi so zaobljeni z rezkarjem r -3mm. Na površino ploščic so lasersko vgravirani napisi z velikimi tiskanimi črkami (META, KAMILICA, TIMIJAN, SIVKA, ROŽMARIN, ŽAJBELJ), ploščice so površinsko obdelane z dvema slojema okolju prijaznim, nerumenečim, brezbarvnim akrilnim lakom Tessarol satin. Med obema nanosoma laka je površina pobrušena z brusnim papirjem granulacije 220.

PRILAGOJENA VISOKA GREDA

Visoka greda je po obliki in namembnosti prilagojena osebam z demenco in osebam s posebnimi potrebami. Omogoča dostop z vseh strani, z glavne strani pa tudi osebam z gibalnimi motnjami (osebam na invalidskih vozičkih, rolatorjih in hojicah ter berglah).

Visoka greda je oblike U, kar pomeni, da omogoča dostop v zajedo grede, s tem pa dostop uporabniku po celi dimenziji grede. Greda je višinsko prilagojena, da omogoča dostop in rokovanje osebam na invalidskih vozičkih (ni previsoka ali prenizka), na celotnem obodu grede na 10 cm polička, da lahko uporabnik nanjo odloži pripomočke in druge zanj pomembne predmete.

Na spodnjem delu zajede je greda prilagojena, da se oseba na invalidskem vozičku lahko zapelje do same grede, saj je prilagojena tako, da gredo podnožniki invalidskega vozička pod gredo. Tako omogočajo popoln dostop do grede. Zajeda grede je opremljena s pritiskači, da lahko uporabnik uporabi zaščitno predlogo in se posledično ne umaže z zemljo.

Okvir visoke grede je narejen iz lesa, poskobljan in pobrušen, da se ne trstiči, uporabnik zaradi odlagalnega roka niti ne pride v stik s spodnjimi deli grede. Greda je zaščitena z netoksičnim lakom.

Tehnični opis pripomočka:

Visoka greda je izdelana iz lesa ameriške duglazije.

Les ameriške duglazije je primeren predvsem za izdelke, ki bodo vgrajeni na prostem (terasne deske, ograje...) to pa zaradi svoje odpornosti na škodljivce in vremenske vplive.

V zadnjem času se v državi precej govori o duglaziji, ki ni občutljiva na podlubnike, na sušo, vročino ter ostale vremenske spremembe. Precej bolje jih prenaša kot naša slovenska smreka.

Velikost visoke grede je 2100mm × 1800mm × 800mm.

Visoka greda je specifične oblike zato se lahko oseba na invalidskem vozičku zapelje v notranjost in z tem obdeluje zemljo z treh strani. Spodnji del sredinskega dela visoke grede je prilagojen za invalidski voziček tako, da se oseba lahko čim bolj približa stranici visoke grede.

Na vogalih visoke grede smo uporabili sredinsko preploščitveno vez, katero smo pri montaži utrdili z vijaki. Letve smo po dolžini utorili, v utore pa vstavili peresa, s tem smo stranice visoke grede ojačali, ter jih utrdili z vijaki. Postopek izdelave pa je v nekaj korakih viden iz fotografij.

Visoka greda ni posebej površinsko obdelana, saj je les ameriške duglazije odporen na vremenske vplive.

RIBOLOV

Pripomoček ribe je sestavljen iz dveh zabojčkov, v katerem "plavajo" ribe. V modrem polju "plavajo" ribe, ki jih mora uporabnik z ribiško palico, na kateri je magnet "uloviti" in jih skladno z barvo ribe prenesti v "ribnik" na drugi strani zabojčka, ki mora biti enake barve kot riba.

Riba ima na spodnji strani magnet, s katerim omogočamo, da uporabnik ribo "ulovi".

V igralnem polju je 10 različnih rib v treh osnovnih barvah.

Na sliki je prva verzija z osnovnim bazenom in še enim na drugi strani. Tako bazeni kot oblike in barve rib so se spremenili.

Les je prebarvan / lakiran s prozornim lakom, ki ni toksičen in je pralen. Motivi so barvani z barvo, ki ni toksična in je pralna.

Ribe so dovolj velike, da jih uporabnik ne more zaužiti.

Tehnični opis:

Pripomoček sestavljata dva pladnja (bazena) dimenzij 500 x 250 x 44 , sestavljena iz dna in oboda, ki sta skupaj povezana z tremi mini klavirskimi sponami , ter kovinskim zapiralom. Obod (okvir) posameznega pladnja (bazena) sestavljajo 4 letve, narejene iz lesa jesena 1. kvalitete in vlažnosti 8%, ki so med seboj vezane z ravno rogljno vezjo in vodoodpornim PVAC lepilom mekol D3. Eden izmed pladnjev je pregrajen na 3 enake dele z dvema letvicama debeline 8 mm. Dno pladnja je iz vodoodporne brezove vezane plošče kvalitete BB/CP, debeline 4 mm, prilepljeno na okvir z vodoodpornim lepilom mekol D3. Vsi zunanji ostri robovi so zaobljeni z rezkarjem r-5 mm. Pred površinsko obdelavo so vsi sestavni deli pobrušeni z brusnim papirjem granulacije 150. Riba so iz vodoodporne brezove vezane plošče kvalitete BB/CP, debeline 6 mm izrezane z laserjem. V težišču imajo izvrtano izvrtino za pritrditev magneta, ki služi lovljenju in prestavljanju iz enega pladnja (bazena) v drugega. Pladnja in ribe so pobarvani v različne barvne odtenke z belton tankoslojno lazuro za les. Vsi sestavni deli so polakirani z dvema slojema okolju prijaznim, nerumenečim, brezbarvnim akrilnim lakom Tessarol satin. Med obema nanosoma laka je površina zbrušena z brusnim papirjem granulacije 220. Poleg pladnjev (bazenov) in rib je del pripomočka tudi lesena letvica dimenzije fi 8 x 500 mm izdelana iz bukovega lesa 1. kvalitete. Na enem koncu je skozi izvrtino pritrjena vrvica dolžine 500 mm , ki ima na koncu pritrjen magnet, s pomočjo katerega lovimo in prestavljamo ribe iz enega pladnja (bazena) v drugega.

POHODNA POT PO PAŠNIKU

Kmetija Slavec je srednje velika ekološka kmetija, na robu Ilirskobistriške občine v naselju Knežak. Trenutno je poudarek na reji živali in predelavi mleka, dolgoročni načrti pa so razširiti svojo dejavnost na nekmetijske dejavnosti, kot so programi za preživljanje prostega časa na kmetiji, ogledi kmetije, izobraževalni programi, in terapevtsko-zdravstveni programi.

Z namenom razširitve nekmetijskih dejavnosti smo uredili pohodno pot, katera nas popelje v osrčje pašnika.

Lokacija je odlična, saj se pot nahaja na točki vstopa v osrednji pašnik ekološke kmetije in omogoča neposredni stik z avtohtonimi slovenskimi domačimi živalmi. Dopolnjuje že tako razvejano ponudbo same kmetije, predvsem pa omogoča vstop v pašnik obiskovalcem kmetije, tako najmlajšim, kot najstarejšim. Obenem omogoča tudi vstop na pašnik gibalno oviranim ljudem in ljudem na invalidskih vozičkih.

OBRAZLOŽITEV FUNKCIONALNE ZASNOVE

Skladno s konfiguracijo parcele je pot orientirana tako, da se zagotovijo: optimalna osončenost, pogled, dostopnost ter smotrnost urbanistične zasnove, upoštevajoč smernice Naravovarstvenega soglasja in Vodnega soglasja.

Pot je razdeljena na dva dela, in sicer prvi del poti je na višini terena, kar omogoča neposredni stik z živalmi, krmljenje in opazovanje le teh iz oči v oči. Drugi del poti je sicer na isti nadmorski višini, kot prvi, le da se teren na pašniku spusti, zato je posledično pot dva metra dvignjena nad samim terenom, katera se zaključi z razgledno ploščadjo.

Prav višina drugega dela poti in razgledna ploščad nam omogoča, da dobimo en drugačen pogled na živali, od zgoraj, in pa sam pogled na velik del pašnika, kot tudi bližnje in daljne kmetijske površine.

Celotno pot in razgledno ploščad obdaja obojestranska masivna ograja, katera nas in obiskovalce obvaruje pred domačimi živali, nam daje občutek varnosti in nam obenem nudi oporo ob hoji.

KONSTRUKCIJA

Pot je v celoti narejena iz masivne konstrukcije, robinijevega lesa («akacija») v kombinaciji za navojnimi palicami, vijaki in žebli, kar povezuje celotno konstrukcijo.

Objekt je temeljen v izkopane luknje globine vse do 50cm, katere smo po končani gradnji zasuli in tako dodatno utrdili celotno konstrukcijo.

Potresna togost je zagotovljena z vertikalnimi in horizontalnimi vezmi.

Celotna konstrukcijo smo tudi zaščitili z barvami na vodni osnovi, katere nam zagotavljajo najmanj 5 let zaščite pred zunanjimi vremenskimi vplivi.

ZUNANJA UREDITEV

Zunanja ureditev oz. okolica pohodne poti je travnata površina s posameznimi kamni, tipičnimi za kraški svet, na katerem se tudi sam kmetija nahaja. Prav travnata površina je tista, katera zagotavlja pašo živali in obenem spoznavanje živali v njihovem naravnem okolju.

PROMETNA UREDITEV IN PARKIRANJE

Dovozna pot do samega objekta je urejena iz glavne prometne ceste med Ilirsko Bistrico in Postojno, zato je lahko dostopna z kolesom, motorjem, avtomobilom, kot tudi avtobusom.

Parkirišče je zagotovljeno na samem dvorišču kmetije in je dovolj veliko, da lahko sprejme do 30 avtomobilov ali dva avtobusa.

KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

Komunalna infrastruktura ni predvidena oz. jo objekt (pot) ne potrebuje. Sicer pa je tako elektrika, kot voda v neposredni bližini.

Sanitarije so zagotovljene v sklopu same kmetije; kemični WC.

ODPADKI

Zbiranje ostankov odpadkov smo uredili s postavitvijo zbirnega koša za smeti na tri prekate; tako poskrbimo, da že obiskovalci ločijo odpadke in le ti ne pristanejo v naravi.

O PROJEKTU

Predstavljeni pripomočki so nastali v okviru projekta *Izvajanje primarne preventive za urjenje kognitivnih funkcij ranljivih skupin na kmetijah*, ki je bil odobren na 3. Javnem razpisu Programa razvoja podeželja, podukrep M 16.9. - Podpora za diverzifikacijo kmetijskih dejavnosti v dejavnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom, socialnim vključevanjem, kmetijstvom, ki ga podpira skupnost ter izobraževanjem o okolju in hrani.

Projekt je bil sofinanciran iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Pripomočke se je tekom izvajanja projekta preizkusilo z različnimi ranljivimi skupinami. Odziv je bil odličen.

Trajanje projekta: 20. 4. 2022 – 19. 4. 2024

Partnerji projekta, ki so sodelovali pri razvoju in preizkusu pripomočkov:

- Vodilni partner: Kmetija Slavec, Knežak
- Partnerji v projektu:
 - Dom starejših občanov Ilirska Bistrica
 - Kmetija Mahne, Cerknica
 - Kmetija Ranč Solne, Ilirska Bistrica
 - Spominčica-Alzheimer Slovenija, slovensko združenje za pomoč pri demenci, Ljubljana
 - Srednja gozdarska, lesarska in zdravstvena šola Postojna

Za vsebino nastalega dokumenta je odgovorna Srednja gozdarska, lesarska in zdravstvena šola Postojna. Vsi pripomočki razen pohodne poti so bili izdelani v mizarskih delavnicah SGLZŠ Postojna.